

Kirjoittaja Vesa Vihriälä on valtiotieteiden tohtori ja Elinkeinoelämän valtuuskunnan sekä Etlan toimitusjohtaja.

MILLAISTA KASVUA – ja millä keinoin?

Hallitus voi edistää talouskasvua, mutta pelinappuloita on vähän. Ennen oli helpompaa. *Teksti Vesa Vihriälä*

Ennusteet Suomen lähiaikojen talouskasvusta ovat vaatimattomia. Etlan syyskuun ennusteen mukaan bruttokansantuote kasvaa vuosina 2016–2019 keskimäärin 1,2 prosentin vuosivauhtia. Valtiovarainministeriön ja Suomen Pankin ennusteet ovat samaa suuruusluokkaa. Tällainen kasvu ei riitä työllisyyden merkittävään parantamiseen.

Ennustettu kasvuvauhti merkitsee, että Suomen elintaso jää yhä pahemmin jälkeen muista Pohjoismaista, ja ostovoimakorjattu bkt asukasta kohden laskee jopa alle euroalueen keskiarvon. Se merkitsee myös jatkuvaa painetta julkisten palveluiden ja perusturvan heikennyksiin.

Hallituksella ei ole varsinaista bkt:n kasvutavoitetta. Sen sijaan hallitus tavoittelee työllisyyden lisäystä 110 000 hengellä.

Jos tavoitteen aikaraja on vaalikauden viimeinen vuosi 2019, työpaikkoja pitäisi syntyä vuodessa lisää 25 000–30 000 eli runsaan prosentin vuosivauhtia.

Jos työn tuottavuus kasvaisi Etlan arvioimaa pidemmän ajan keskimääräistä vauhtia eli noin 1,5 prosenttia vuodessa, bkt:n kasvun tulisi siis olla runsaat 2,5 prosenttia vuodessa. Jonkin verran pienempikin kasvu riittää työllisyystavoitteen toteutumiseen, jos työvoiman kysyntä tuoteyksikköä kohden kasvaa työvoimakustannusten laskun takia.

Viime vuosien kehityksen valossa tällaisia tavoitteita voisi pitää mahdottomina. Sitä ne eivät ole, mutta ne ovat erittäin haastavia.

Vaikeus ei johdu luvuista sinänsä. 1990-luvun lamasta toivuttaessa kasvu huiteli vuosikausia 3–5 prosentin välillä ja parhaina vuosina työllisyys lisääntyi

70 000 hengellä. Myös 2008 alkaneesta kriisistä Suomi toipui vuosina 2010–2011 lähes kolmen prosentin kasvuvauhtia.

Ongelma on, että nyt ulkoiset olosuhteet ovat vähemmän suotuisat. Myös kysynnän tukemisen keinot ovat heikkomat kuin 1990-luvulla ja nykyisen kriisin alkuvaiheessa.

ENNEN OLI HELPOMPAA

1990-luvulla Suomi sai aikaan vahvan vientivetoisen kasvun: tuotannon kilpailukyky koheni valuutan arvon radikaalin 30 prosentin heikkenemisen ansiosta. Vientimarkkinat kasvoivat nopeasti ja Nokia menestyi. Valuutan kelluttamisen jälkeen myös korkotaso laski selvästi.

Finanssipolitiikka oli kiristävää koko 90-luvun toipumisen ajan, mutta tämä ei estänyt kasvua, koska muut tekijät olivat suotuisia. Viennin rajua kasvua seurasi investointien kasvu. Työllisyyden kohentessa kasvoi myös kulutus. Työvoiman saatavuudesta ei tarvinnut murehtia suurtyöttömyyden ja työvoiman kasvun takia.

Myös toipumista nykyisestä finanssikriisistä tuki aluksi useampi tekijä.

Suomi aloitti jo 2008 EU-maiden voimakkaimman finanssipoliittisen elvytyksen. Pääosa elvytyksestä osui vuoteen 2009, mutta vielä 2010 finanssipolitiikka lisäsi kasvua reippaasti. Samalla korkotaso painui lähelle nolaa. Seurauksena yksityinen kulutus ja asuntoinvestoinnit kasvoivat vahvasti, ja myös julkiset investoinnit kasvoivat. Vienti toipui pahimmasta kuopastaan, kun vientimarkkinat kasvoivat yli kymmenen prosentin vauhtia. ▶

